Suunnitelma vahvistaa Luken vaikuttavuutta suuntaamalla tutkimusta ja vahvistamalla tutkimusympäristöjä

Eduskunnan maatalousjaosto ke 20.11.2019 klo 10:30
Teema: Luonnonvarakeskuksen toimintamenot[1)], suunnitelmat viraston toimipisteverkoston kehittämisestä ja alueellisista painopisteistä. Mahdolliset lakkautettavat toimipisteet. Maaningan ja Ruukin toimipisteiden tulevaisuus.

pääjohtaja Johanna Buchert

[1)]Toimintamenojen osalta viittaan myös maatalous-jaoston 6.11.2019 käsittelemään kirjalliseen lausuntoon (talousjohtaja Jutta Petäjä)

© Luonnonvarakeskus

Luke
LUONNONVARAKESKUS

Toimintamenot

Rahoitus- ja menorakenne vuoden 2020 TAE:ssä

- Talousarviorahoitus **74,0 M€**, sisältäen 2,0 M€ lisärahoituksen HO:n mukaisiin lisätehtäviin
  - Talousarviorahoituksen osuus kokonaisrahoituksesta on 60 %, Luken perustamisvuonna vastaava osuus oli 70 %
  - Luken talousarviorahoituksesta on leikattu viidennes v. 2015-2019
    - Merkittävin vaikutus oli tutkimusrahoitusuudistuksella: 19 M€ siirto
- Ulkopuolinen rahoitus **48,5 M€** euroa
  - 80 % tuloista kertyy yhteisrahoitteisesta toiminnasta
- Bruttomenot **122,5 M€**
  - Henkilöstömenot 65 % (1 270 henkilötyövuotta)
  - Palveluiden ostot 15 %
  - Toimitilamenot 10 % (25 toimipaikkaa, 38 paikkakunnalla n. 200 rakennusta)

© Luonnonvarakeskus

Uudet tehtävät, joihin ei ole osoitettu rahoitusta vuoden 2020 TAEssa

- **EU:n päästökattodirektiivin (NEC) kansallinen toimeenpano:** Eduskunnan käsittelyssä olevan lakiluonnoksen mukaan Luonnonvarakeskus (Luke) huolehtii ilman epäpuhtauksien vaikutusseurannasta metsämailla sekä pintavesien kalaston seurannasta. Seurantaa tehdään vesienhoidon ja merenhoidon järjestämistä koskevaan sääntelyyn pohjautuvan sopimuksen perusteella sekä ICP-ohjelmien puitteissa.
  - **110 000 euroa, pysyvästi kehyksiin v. 2020 alkaen**

- **Ruokahävikin seuranta ja tilastointi:** Euroopan Parlamentti on hyväksynyt Euroopan komissiossa valmistellun päätöksen delegoidusta asetuksesta (Commission Delegated Decision on laying down a common methodology for the measurement and minimum quality requirements for the uniform measurement of levels of food waste generated in Member States). Asetuksessa (3.5.2019) määriteltiin jäsenmaita lakisääteisesti velvoittavasta elintarvikejätteen seurannan vähimmäislaatutasosta, tiedonkeruun kattavuudesta, viiteajankohdista sekä tietojen julkaisemisesta ja toimittamisesta komissioon. Suomessa Luke tulee pääosin vastaamaan asetuksen toimeenpanosta YM:n ja MMM:n ohjauksessa.
  - **250 000 euroa, pysyvästi kehyksiin v. 2020 alkaen**

- **Maatalouslaskenta 2020:** Maatalouslaskenta on EU-maissa lakisääteinen tilasto. Se on kaikki maatalous- ja puutarhayritykset kattava kokonaistutkimus, ja se kattaa kaikki Suomen maatilat ja puutarhayritykset (48 562 maatilaa ja puutarhayritystä vuonna 2017, eli otoskoko tulee olemaan vajaat 50 000). Tutkimus antaa monipuolisen ja selkeän kuvan maa- ja puutarhataloudesta ja siinä tapahtuneesta kehityksestä. Maatalouslaskenta toteutetaan 10 v välein maailmanlaajuisena tilastotutkimuksena FAO:n (YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö) suositusten mukaan.
  - **800 000 euroa, v. 2020**
  - **770 000 euroa, v. 2021**
  - **330 000 euroa, v. 2022**
  - **125 000 euroa, v. 2023**

© Luonnonvarakeskus

Uudistus pähkinänkuoressa

Luonnonvara-alan haasteet ovat kasvaneet, sillä ilmastonmuutoksen torjuminen, luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen sekä kestävän ja kannattavan alkutuotannon kehittäminen vaativat entistä vaikuttavampia ratkaisuja.

Luke vahvistaa kansainvälistä kilpailukykyään **suuntaamalla tutkimustaan**. Samalla **tutkimusympäristöjä kehitetään** tukemaan uutta strategiaa.

Luken tutkimusta suunnataan vuosina 2020-2025 neljään strategiseen tavoitteeseen, joilla parannetaan ja kehitetään alkutuotannon kannattavuutta, biotalouden sopeutumiskykyä, hiilineutraalia alkutuotantoa sekä resurssitehokkaita tuotantojärjestelmiä ja suljettuja ravinnekiertoja:

- Ilmastoviisas hiilenkierto
- Sopeutumis- ja palautumiskykyinen biotalous
- Kannattava ja vastuullinen alkutuotanto
- Biokiertotalous

© Luonnonvarakeskus

Luken strategia 2020-2025

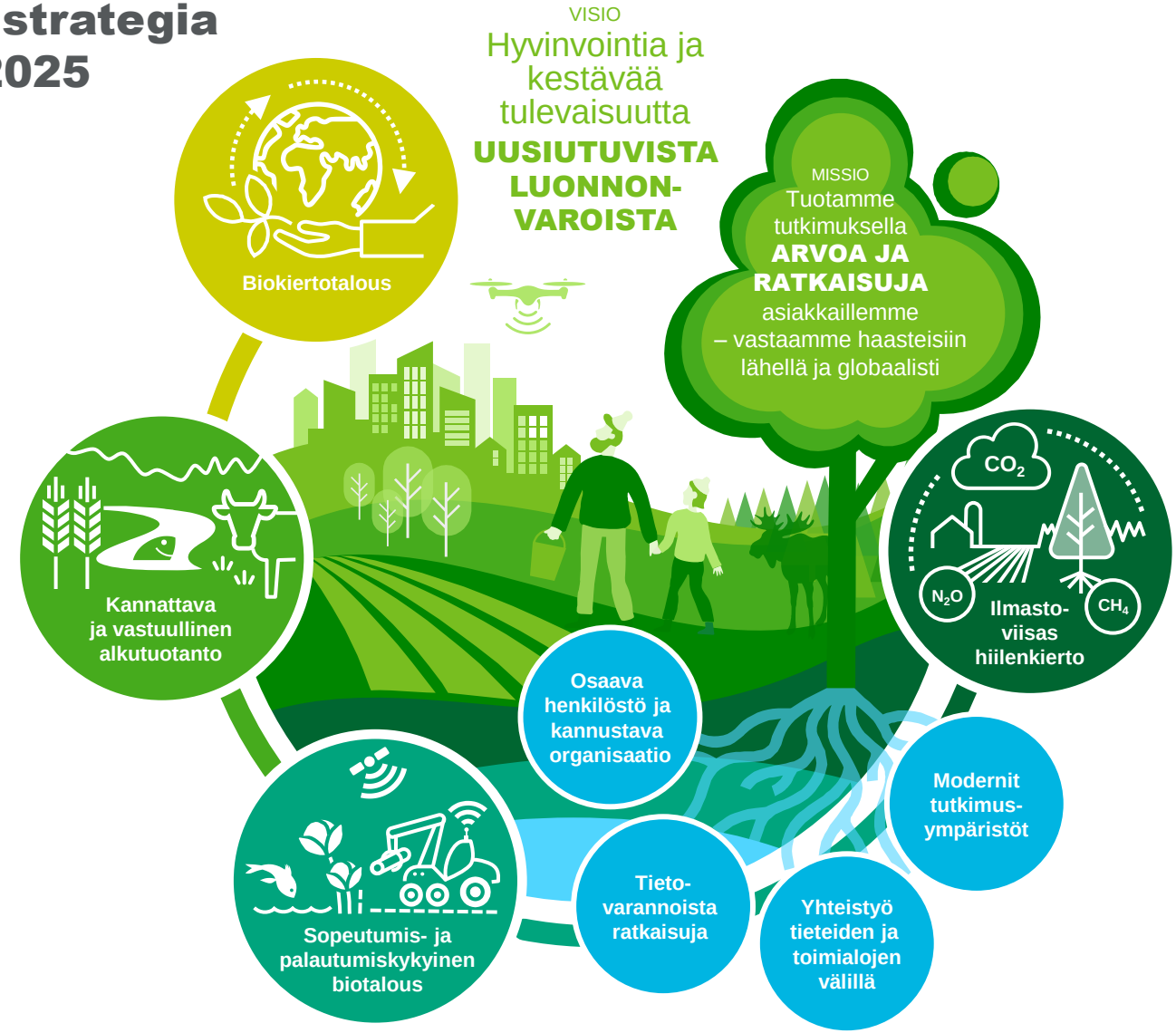

© Luonnonvarakeskus

Tutkimuksen suuntaaminen

Luken strategia 2020-2025 ja Pääministeri Antti Rinteen hallitusohjelma Osallistava ja osaava Suomi

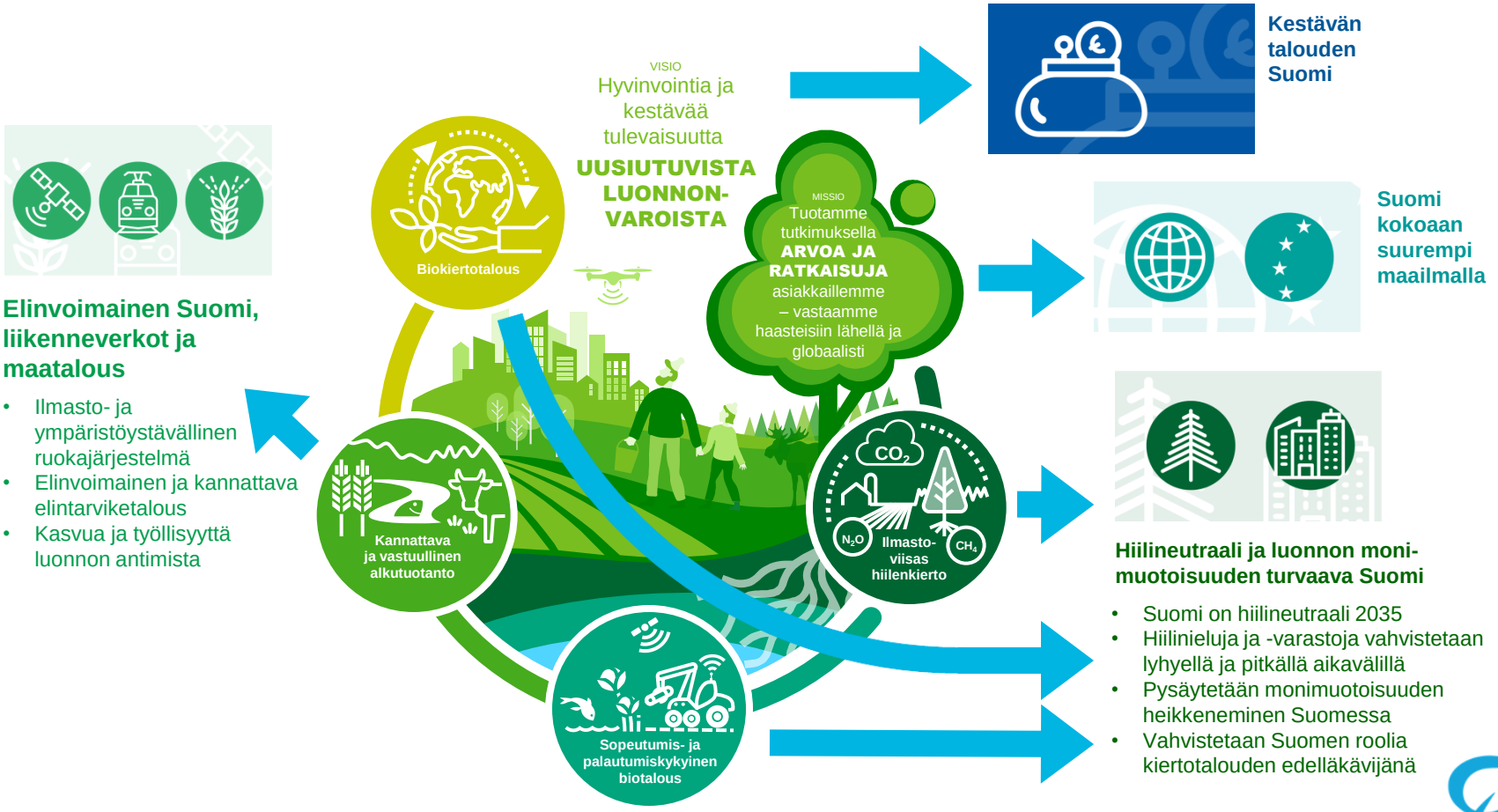

© Luonnonvarakeskus

Luke LUONNONVARAKESKUS

Vahvistamme strategisia tavoitteitamme ja niitä tukevaa infraa

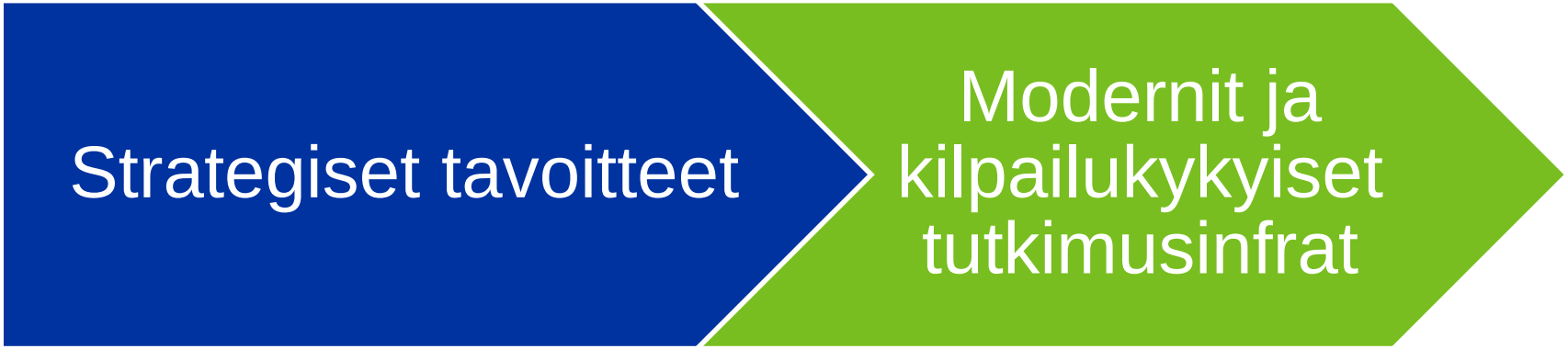

© Luonnonvarakeskus

Suomalaisen alkutuotannon parempi tulevaisuus edellyttää huipputason tutkimusta

- Korkealuokkainen tutkimus tarvitsee korkealuokkaiset ja laadukkaat tutkimusympäristöt.
- Alkutuotannon ongelmat ratkeavat vain, jos ratkaisut siirtyvät tehokkaasti käytäntöön.
- Tätä varten tutkimus tulee tehdä tiiviissä vuorovaikutuksessa asiakkaiden, sidosryhmien ja kumppaneiden kanssa.
- Luke on uuden strategiansa mukaisesti vahvasti läsnä alueilla:
  1. Toimipaikat eivät palvele yksinomaan ympäristöalueita
  2. Jokaisen toimipaikan tutkimus palvelee koko Suomea suorituspaikasta riippumatta

© Luonnonvarakeskus

Tutkimusympäristöjen kehittämisen periaatteet - 1

- Luke on vastuussa siitä, että käytössä olevat voimavarat suunnataan tehokkaasti Lukelle annettujen tehtävien suorittamiseen.
- Luke kehittää tutkimusinfrojaan kahdella tavalla:
  1. Keskittämällä
     - Jotta on varaa investointeihin, joilla tutkimusympäristöt pidetään kansainvälisesti kilpailukykyisinä
     - Korjausvelka osaltaan edellyttää investointien fokusointia
  2. Alueellisten kumppanuuksien avulla
     - Tarkoittaa tyypillisesti yhteistyötä viljelijöiden, oppilaitosten ja neuvonnan kanssa.
     - Mahdollistavat joustavuuden ja sen, että kenttäkokeita voidaan tehdä maan eri osissa.
     - Tukee myös tulosten siirtymistä käytäntöön
     - Tutkimuskalustomme ja asiantuntijamme siirtyvät tarpeen mukaan kenttäkokeiden äärelle, ja data virtaa pellolta analysoitavaksi netin kautta
     - Alueellisuus Luken erityispiirre (vs. muut tutkimuslaitokset)

© Luonnonvarakeskus

Tutkimusympäristöjen kehittämisen periaatteet - 2

- Peltotutkimus
  - Vuodesta 2020 lähtien kolme omaa kansainväliseen tasoon tähtäävää peltotutkimusalustaa: Jokioinen, Kuopio (Maaninka) ja Siikajoki (Ruukki)

- Puutarhatutkimus keskittyy Piikkiöön

- Kotieläintuotanto
  - Kumppanuusmalli lihanautojen tutkimuksessa
  - Investoidaan moderni, kansainvälisen tason tutkimusnavetta Jokioisiin
  - Edelliseen kytkeytyvä intensiiviyksikkö sikojen ja siipikarjan tutkimukseen (Jokioinen)
  - Ulkoistetaan Maaningan navetan operointi, mutta navetta on tutkimuksellisesti kytketty nurmitalousalustaan

© Luonnonvarakeskus

Maaningan nurmitutkimusalusta

- Maaninkaa kehitetään nurmitutkimuksen pääpaikkana
  - Tutkimusaiheet: nurmen satoisuus, viljelyteknologiat, hiilensidonta ja vesistövaikutukset
  - Tavoitteena kehittää nurmitaloutta paitsi rehuntuotannossa myös hiilensidonnassa
  - Nurmen soveltuvuutta nautojen ravinnoksi tutkitaan navetassa
    - Navetta tutkimuskäytössä, mutta haetaan ulkoinen operoija navetan toimintaan 2022 mennessä
  - Maaninka on nurmitalouteen suuntautuva tulevaisuuden maatila -konsepti
    - Tutkitaan ravinteiden ja energian kiertoa lähtien nurmituotannosta päätyen biokaasun tuotantoon
    - Tutkimus saa nurmitutkimuksen tarvitseman lannan ja biokaasumädätteen

© Luonnonvarakeskus

Ruukin peltoalusta ja navetasta luopuminen

- Painopisteenä on happamilla sulfaattimailla ja turvemailla tehtävä tutkimus.
  - Tavoitteena korkeatasoinen peltojen instrumentointi ja kumppanuudet (esim. IL)
- Luovutaan omasta navetasta Ruukissa nykyisten hankkeiden päättyessä arviolta vuonna 2021 (tavoitteena, että Ruukin nykyiselle navetalle löytyy käyttäjä)
- Luke hakee kumppaneita lihanautatutkimukseen
- Toimintamalli on jo aiemmin otettu käyttöön lampaiden, broilereiden, kanojen, hevosten ja sikojen osalta

© Luonnonvarakeskus

Laboratorioiden keskittäminen kuudelle paikkakunnalle

- Kansainvälisesti kilpailukykyisen laboratorioympäristön säilyttäminen ja kehittäminen edellyttää henkisten ja taloudellisten voimavarojen keskittämistä.
- Luken laboratoriot keskitetään neljälle paikkakunnalle vuoden 2020 alusta lukien: pääkaupunkiseutu, Jokioinen, Joensuu ja Oulu.
- Lisäksi Savonlinnassa on metsäpuiden kasvullisen lisäyksen laboratorio ja Suonenjoella on siemenlaboratorio.
- Osana uudistusta Rovaniemen laboratorio sulautetaan Oulun laboratorioon ja Rovaniemen laboratoriotoiminta lakkaa vuonna 2020
- Kokkolan laboratorio (käytännössä yksi analyysilaite) sulautetaan Jokioisten laboratorioon ja Kokkolan laboratoriotoiminta lakkaa vuonna 2020.

© Luonnonvarakeskus

Pääkaupunkiseudun toimintojen järkeistämien

- Tavoitteena Otaniemen toimintojen siirtäminen Viikkiin ja Jokioisiin
- Joensuun ja Oulun metsäpatologian laboratoriopalvelut keskitetään Viikkiin

© Luonnonvarakeskus

Parkanon koetoiminta-asemasta luopuminen

- Edellisen toimipaikkauudistuksen jälkeen (2017) Parkanon koetoiminta-aseman tutkimus keskittyi pitkälti uuden matalan kynnyksen toimintamallin kehitystyöhön.
  - Tavoitteena oli luoda tuotekehitysalusta pk-yritysten tuotekehityksen tueksi. Erityisesti kohteena oli metsäbiomassan aiemmin hyödyntämättömien osien käyttö uusiin tuotteisiin.
  - Asiakashankkeiden volyymi jäänyt kuitenkin vähäiseksi.
  - Valtion toimitilastrategian tavoitteet eivät toteudu: toimitilakustannus yli kolmikertainen tavoitetasoon verrattuna. Lisäksi tutkimusyhteisönä epätarkoituksenmukaisen pieni.
- Parkanon toimipaikasta luovutaan vuonna 2020. Luke rakentaa määrätietoisesti yhteistyötä Pirkanmaan ainutlaatuiseen tutkimus- ja teknologiaklusteriin.
- Parkanon laboratoriolaitteistojen ja menetelmäosaaminen liitetään osaksi Jokioisten infraa.
- Parkanosta saavutettavalla etäisyydellä on runsaasti Metsähallituksen metsiä, ja osalle näistä on luokiteltu tutkimusmetsä-status. Siksi on järkevää, että Parkanossa toimii jatkossa Luken kenttätyön tukikohta, josta käsin tutkimusaineistoa kootaan.
- Parkanon henkilöstön työskentelymahdollisuus Pirkanmaalla pyritään turvaamaan.

© Luonnonvarakeskus

Kalojen valintajalostuksen siirto Laukaaseen

- Valintajalostusohjelman sijoittaminen Enonkoskelle oli väliaikaisratkaisu, joka perustui tuotantokaluston siirrettävyyteen. Valintajalostus siirretään väliaikaisesta sijoituspaikastaan Enonkoskelta Laukaaseen, jossa on tarkoitusta varten asianmukaisemmat tilat ja muu infrastruktuuri. Varaparvien säilytys jää Enonkoskelle.

- Enonkoski keskittyy toimintaan Vuoksen vesistöalueen uhanalaisten kalakantojen tuotantoalustana.

- Valintajalostuksen vaatimat tilamuutokset Laukaassa suunnitellaan ja toteutetaan vuoteen 2021 mennessä.

© Luonnonvarakeskus

Paljakan näytepankin siirto

- Paljakan ympäristönäytepankista luovutaan (ei sijoitettuja henkilöitä)
- Näytteet siirretään Jokioisiin, jossa tarvittavaa henkilöstöä erityisesti talviaikaan
- Jokioisiin varustetaan soveltuva tila
- Käynnissä olevassa inventaariossa määritellään, mitkä näytteet siirretään ja mistä voidaan luopua. Näytteiden siirto 2020-2021, kun muutostyöt vastaanottavissa tiloissa on tehty.

© Luonnonvarakeskus

Lisäksi

- Omien hevosten osalta päätös 2020 alussa (toimialan piirissä valmisteltavan hevostutkimusstrategian valmistumisen jälkeen).

© Luonnonvarakeskus

Toimipaikkarakenne 2019
(2020 muutoksia korostetuilla paikkakunnilla)

Toimipaikat

Helsinki ja **Espoo, Jokioinen, Joensuu, Oulu,** Turku, Jyväskylä, **Savonlinna**, Seinäjoki**, Kokkola, Maaninka (Kuopio),** Paltamo, **Rovaniem**i

Koetoimintapaikat

Piikkiö, Haapastensyrjä, Ypäjä, **Parkano,** Suonenjoki, **Paljakka, Siikajoki**, Utsjoki

Vesiviljelypaikat (kategoria liitetään edelliseen)

Enonkoski, Laukaa, Taivalkoski, Keminmaa, Inari

Tutkimusyhteistyöpaikat

Tampere, Mikkeli, **Kuopion kampus, Kajaani**

Lisäksi joustavasti kenttätyön tukikohtia

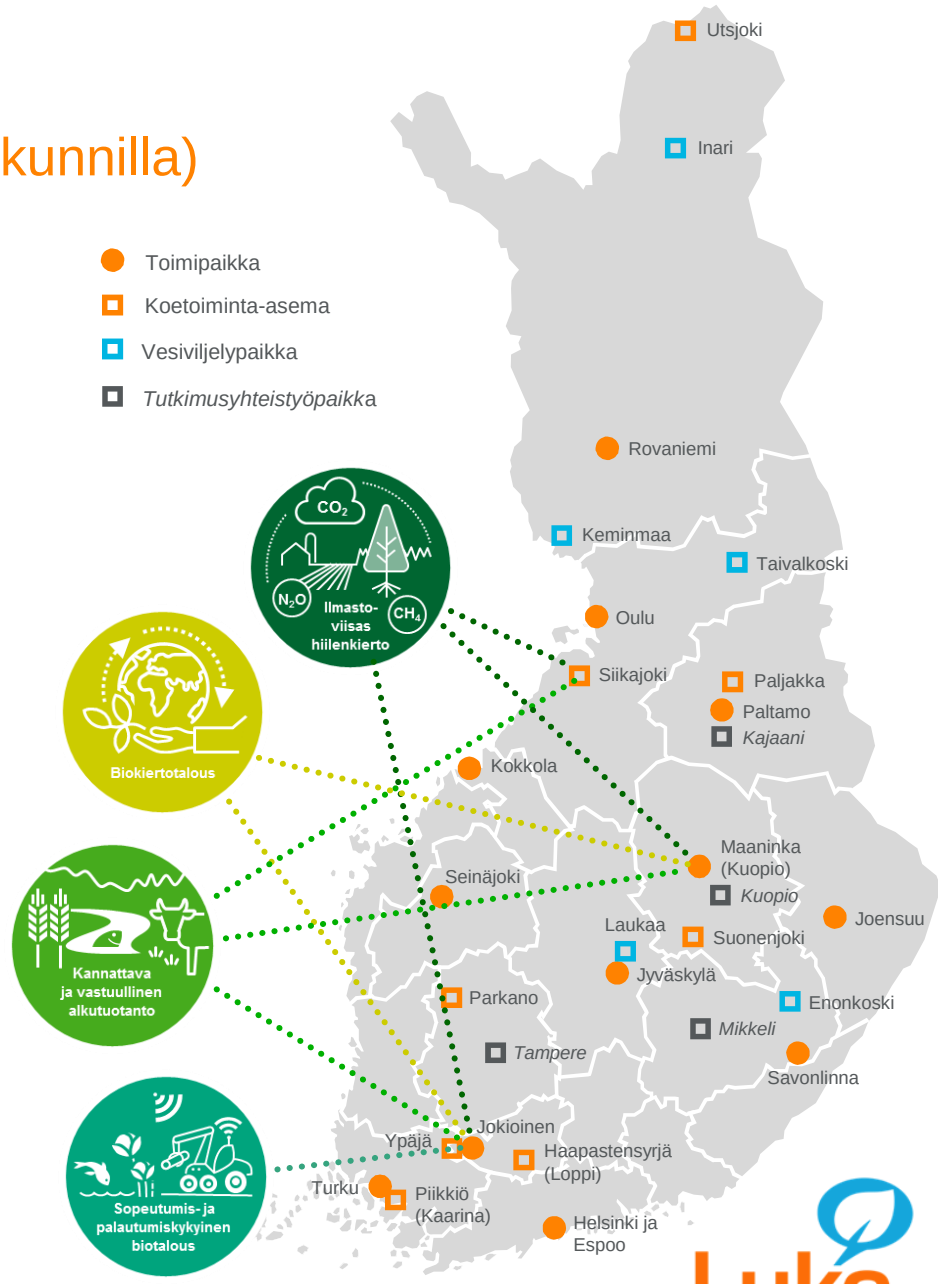

© Luonnonvarakeskus

Luke LUONNONVARAKESKUS

Luke
LUONNONVARAKESKUS